

11th International Conference on Language , Literature , Culture and History Studies

نگاهی به سابقه بحث همام و سعدی در میان قدما

سیده فاطمه هاشمیان

دانش‌آموخته کارشناسی ارشد رشته زبان و ادبیات فارسی دانشگاه تهران

چکیده

همام تبریزی از شاعران معاصر سعدی است که توجه‌اش به سعدی و رقابتش با او از دیرباز مورد توجه اهل ادب قرار گرفته است. در بسیاری از منابع معاصر که به شرح احوال این دو شاعر پرداخته‌اند به این پیروی و رقابت اشاره شده اما نکته حائز اهمیت آن است که قدما نیز به این امر توجه داشته‌اند. در این مقاله به تعدادی از منابعی که در آنها نام یا اشعار همام و سعدی در کنار هم آمده و به نوعی نشان‌دهنده ارتباط همام با سعدی است اشاره شد. این منابع عبارت‌اند از: تاریخ‌گزیده حمدالله مستوفی، دستنویس کهن دیوان همام تبریزی در کتابخانه آیه‌الله مرعشی قم، مونس‌الاحرار جاجرمی، جنگ لالا اسماعیل کتابخانه ترکیه، سفینه شمس حاجی، تذکره الشعرا دولتشاه سمرقندی، آتشکده آذر بیگدلی، مرآة‌الخیال امیرعلی شیرخان لودی، دیوان سیف فرغانی، دیباچه دیوان اسرار یحیی سبک نیشابوری و تذکره ریاض‌العارفین رضا قلی‌خان هدایت. در پایان نیز مشخص شد که در داوری میان همام و سعدی، چنانکه از منابع برمی‌آید، جامعه ادبی گاه به برتری همام اما اغلب به برتری سعدی رأی داده است.

واژگان کلیدی: همام، سعدی، رقابت، دستنویس، لالا اسماعیل